

Türk Öğrencilerin “Sığınmacı” Kavramına Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi

Alperen AVCI*, Derya KAYIRAN**

Makale Geliş Tarihi: 04/11/2022

Makale Kabul Tarihi: 02/02/2023

DOI: 10.35675/befdergi.1199700

Öz

Bu çalışmanın amacı Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramına yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışmaya ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile 110 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilmiş metafor formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tercih edilmiştir. Analizlerin yorumlanması sonucunda; sığınmacı kavramına yönelik en çok tekrarlanan ilk üç metaforun çocuk, misafir ve kuş olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen metaforlar “İhtiyaç sahibi olma”, “Köklerini ve özgürlüklerini kaybetme”, “Yeniliklere sebep olma”, “Olumsuz Özelliklere Sahip Olma”, “Korku duygusuna sahip olma”, “Bilinmeyen özelliklere sahip olma”, “Eğitilebilir olma” ve “Barış özelliklerine sahip olma” kategorileri altında toplanmıştır. Ayrıca sınıf düzeyinde yapılan karşılaştırma sonucunda 4 ve 5. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin sığınmacılara yönelik olumlu görüş belirttikleri fakat sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin sığınmacılara yönelik olumsuz görüşler belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sığınmacı (Mülteci), metafor, eğitim, eğitim programı.

Investigation of Turkish Students' Perceptions of the Concept of "Asylum Seeker"

Abstract

The aim of this study is to determine the perceptions of Turkish students towards the concepts of "refugee" through metaphors. Qualitative research method phenomenology design was used in the study. 110 students voluntarily participated in the study with the accessible sampling method. A metaphor form developed by the researchers was used to collect the data. Content analyzes were preferred in the analysis of the data. As a result of the interpretation of

* Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Muş, Türkiye, alperen.avci@alparslan.edu.tr ORCID: 0000-0003-2395-9495

** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, deryakeskinpalta@gmail.com ORCID: 0000-0002-0137-2119

Kaynak Gösterme: Avcı, A. & Kayıran, D.(2023). Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramına yönelik algılarının metaforlar yoluyla incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(37), 116-139.

the analyzes; It has been determined that the first three most repeated metaphors for the concept of asylum seeker are child, guest and bird. Obtained metaphors are "Having need", "Losing one's roots and freedoms", "Causing innovations", "Having Negative Traits", "Having a sense of fear", "Having unknown characteristics", "Being trainable" and "Peace". grouped under the categories of "having characteristics". In addition, as a result of the comparison made at the class level, it was concluded that the students at the lower-class level expressed positive opinions about the refugees, and as the class level increased, they expressed negative opinions about the refugees.

Keywords: *Asylum Seeker (Refugee), metaphor, education, curriculum*

Giriş

2011 yılında Suriye’de meydana gelen iç savaş nedeniyle birçok insan canlarını kurtarmak amacıyla kendi vatan topraklarını bırakarak başka ülkelere sığınmışlardır (United Nations High Commissioner for Refugees, 2018). Öyle ki bu iç savaş neticesinde yüz binlerce insan hayatını kaybetmiş ve ülke nüfusunun yarısından fazlası başka ülkelerin yardımına muhtaç kalmışlardır. Bu insanlara yardım eli uzatan ülkelerin başında ise Türkiye Cumhuriyeti devleti gelmiştir (AFAD, 2017). Milyonlarca Suriyeli zorunlu olarak buldukları ülkeyi terk ederek farklı ülkelerde sığınmacı olarak yaşamak zorunda bırakılmıştır (Paksoy & Şentöregil, 2018). Suriye’de iç karışıklık ve savaşın başlamasından bu yana, Suriye ile güçlü tarihi, kültürel ve komşuluk bağları olan Türkiye Cumhuriyeti bu durumdan etkilenen Suriye vatandaşları için “açık kapı” politikası izlemiştir (İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, 2020). 2011 yılı nisan ayında Türkiye’ye kitleler halinde gelen Suriyeli göçmenler mülteci olarak kabul edilmemişlerdir. Suriyeli göçmenler gerek Cenevre Sözleşmesi gerekse de 1967 tarihli Protokol çerçevesinde herhangi bir hukuksal tanımı karşılamayan misafir olarak görülmüşlerdir. Ancak Suriyeli vatandaşlar sonradan yürürlüğe giren Geçici Koruma ile hukuksal açıdan bir statü elde etmişlerdir. Geçici koruma statüsü, 04.04.2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 91. maddesi kapsamında 13.10.2014 tarihli ve 2014/6883 sayılı Geçici Koruma çerçevesinde sunulmuştur (İçişleri Bakanlığı, 2020).

Türkiye’ye geçici korunma ile sığınan insanların Suriye sınırında yer alan kentlerdeki kamplara yerleştirilmelerinin ardından öncelikli ihtiyaçlarının hızlıca karşılanması bir süre daha devam etmiştir (Yılmaz, 2021). Özellikle sığınmacıların temel ihtiyaçları olan güvenlik, barınma, gıda ve sağlık hizmetlerinin sağlanmasının yanında; eğitim imkanlarının da sağlanması hem sığınmacıların geleceği hem de Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin geleceği açısından oldukça önemlidir (Dağlı, 2020). Çünkü eğitim, bireyin kültürleşme sürecini hızlandırırken, kültürel uyumu kolaylaştırır ve eğitim yoluyla daha etkili bir entegrasyon süreci gerçekleştirilebilir (Dobre, 2016; Saygın & Hasta, 2018). Türkiye Cumhuriyeti yaklaşık 4 milyon sığınmacıya ev sahipliği yaparken bu sığınmacıların büyük kısmını çocuklar oluşturmaktadır (Kaya, 2020). Suriye’de meydana gelen iç savaş neticesinde birçok çocuk ailesini kaybetmiş ve hayatlarında derin izler bırakan travmalara maruz

kalmıştır. Sığınmacı olarak gitmiş oldukları ülkelere yerleştikten sonra da sorunlar tükenmemiş; yeni çevrelerine uyum sağlama sürecine bağlı olarak yaşadıkları stres, aile yapısının bozulması, eğitim durumunun aksaması ve yoksulluk gibi sorunlar çocukların gelişiminin tüm alanlarda olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Bu sürecin çocuklar üzerinde yaratmış olduğu olumsuz etkilerin azaltılması gerekmektedir. Buna bağlı olarak ülkemize sığınan çocukların belirli eğitimleri almaları gerekmektedir. Öyle ki çocuklar gittiği yere uyum sağlamada bazı sıkıntılar yaşayabilmektedir. Uyum sağlama sürecinde en önemli araçlardan biri eğitimidir. Eğitim, toplumsal uyumun en temel unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Suriyeli çocukların topluma uyumunun hızlanması için tüm eğitim basamakları etkin bir şekilde kullanılmalıdır. (Kaplan vd., 2016; Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma Ve Dayanışma Derneği, 2017; Yaşar, 2022). Eğitimlerine devam eden çocuklar, kendilerini yaşamış oldukları bütün kötülüklerden ve olumsuzluklardan soyutlayarak normal bir çocuk olma hissi kazanırlar, kendilerini güvende hissederler ve bu sayede iyileşme sürecine girerler (Charles & Denman, 2013).

Sığınmacı çocuklara nitelikli eğitim verilmesi hem çocukların kendi başarıları hem de dönmeyi düşündükleri ülkenin ya da katıldıkları toplumun istikrar ve geleceğine etkisi bakımından önem arz etmektedir (Özer, vd. 2016). Sığınmacı çocukların eğitiminin sorumluluğu sığındıkları ülkelere aittir ve uluslararası bir öneme sahiptir. Bu durum Türkiye'nin de 1995 tarihinden itibaren taraflarından biri olduğu Çocuk Hakları Sözleşmesiyle kararlaştırılmıştır. Çocuk Hakları sözleşmesinin 2. Maddesine göre, 'Taraf Devletler, bu sözleşmede yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanı ve taahhüt ederler (UNICEF, 2004).'

Türkiye Cumhuriyeti Devletine sığınan çocukların eğitimleri planlanırken bu çocukların vatanlarına döneceği öngörüsü üzerine bir planlama yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 2012 yılında sığınmacı çocuklara verilecek olan eğitimlerin Arapça müfredatla gerçekleştirilmesini planlanmış ve teşvik etmiştir. Bu durum Millî Eğitim Bakanlığı'nın çok kültürlülüğe ve göçmen çocuklara karşı ne kadar hazırlıksız yakalandığını ortaya koymuştur (Özcan, 2018). Öte yandan bu durum sığınmacı çocukların eğitimden mahrum kaldıkları anlamına gelmemekle beraber; Türkiye sığınmacı çocukların eğitilmesi adına bir çok adım atmıştır.

Sığınmacıların eğitimlerine yönelik yapılan çalışmaların kronolojisi ve işleyişi şu şekildedir;

Nisan 2013: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) kuruldu. Türkiye'nin geri göndermeme ilkesine bağlılığı teyit edildi ve Suriyeli mültecilerin eğitime ilişkin hakları ana hatlarıyla belirlendi.

Eylül 2013: Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) genelgesi ile geçici koruma altındaki bütün Suriyeli çocukların eğitim hakkının altı çizildi.

Eylül 2014: Yabancı Uyruklulara Yönelik Eğitim Hizmetleri MEB genelgesi ile Suriyeli çocukların okula kaydolmasında oturma izni şartı kaldırıldı.

Ekim 2014: Geçici Koruma Yönetmeliği ile kayıtlı Suriyelilere eğitim, sağlık ve diğer temel hizmetlere erişim olanağı tanındı.

Ağustos 2016: MEB, Geçici Eğitim Merkezlerinin 2020'ye kadar aşamalı olarak kapatılacağını duyurdu.

Ekim 2016: Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (Promoting Integration of Syrian Children to the Turkish Education System) (PICLES) uygulamaya girdi.

Haziran 2017: Hükümet, Suriyeli mülteci çocuklarla çalışmalar yürüten Sivil Toplum Kuruluşları (STK)'larının faaliyetlerini belirleyen düzenlemeleri yürürlüğe koydu (Korkmaz, 2019).

2019 yılı itibarıyla sığınmacıların kamp dışında ilk eğitim merkezleri olan geçici eğitim merkezleri kapatılarak sığınmacı çocukların Türk Devletine ait resmi okullarında eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmeleri sağlanmıştır (Yaşar, 2022).

Göç İdaresi Başkanlığının 2021- 2022 verilerine göre, Uluslararası Koruma Altında bulunan eğitim çağında 1.265.866 (5-17 yaş) nüfus bulunmaktadır. Eğitim çağındaki nüfusun Ocak 2022 tarihi itibarıyla 855.136'sı eğitim-öğretime dahil edilmiş olup okullaşan öğrencilerin 419.784 (%49,09)'ü kız, 435.352 (%50,91)'si erkek öğrencidir. Öğrencilerden 46.380 (%35,92)'i okul öncesi, 361.777 (%78,01)'si ilkokul, 311.207 (%81,62)'si ortaokul ve 135.772 (%46,54)'si lisede eğitim görmektedir (MEB, 2022).

Sığınmacı öğrencilere ilişkin alanyazın incelediğinde çalışmaların mülteci ve Suriyeli öğrenci kavramı üzerinde şekillendiği görülmektedir. Öğretmenlerin Mülteci ve Suriyeli öğrencilere yönelik algılarının belirlendiği çalışmalara örnek olarak (Aykırı, 2017; Demirtaş & Mentiş Taş, 2019; Keskin, vd., 2019; Çetin, 2021; Özdoğru, vd., 2021; Sağlam & İlksen Kanbur, 2017; İlksen Kanbur, 2017; Yurdakul & Tok, 2018; Köse, vd., 2019; Tezcan, 2019; Dolapçı, 2019; Kardeş & Akman, 2018) gösterilebilir. Öğretmen adayları ve öğrencilerin Mülteci ve Suriyeli öğrencilere yönelik algılarının belirlendiği çalışmalara örnek olarak ise (Kara, vd., 2016; Sarıtaş, vd., 2016; Durmuş & Baş, 2016; Uzun & Özcan, 2017; Yelpaze & Güler, 2018; Taze & Aktın, 2018; Torun & Demirtaş, 2018; Eminoğlu & Eminoğlu, 2020; Burak & Amaç, 2021) çalışmaları örnek olarak gösterilebilir. Bu çalışmaların; öğretmenler, öğretmen adayları, üniversite öğrencileri ve toplumun farklı kesimlerinden insanların sığınmacı öğrencilere yönelik algı, tutum ve görüşlerinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirildiği görülmektedir. Halihazırdaki çalışmanın bu yönüyle alana katkı

sunması beklenmektedir. Sığınmacı öğrencilerin ailelerinden sonra en çok vakit geçirdikleri kişiler kuşkusuz okulda birlikte zaman geçirdikleri akranlarıdır. Dolayısıyla sığınmacılara karşı okuldaki arkadaşlarının tutumları dikkate alınması ve incelemesi gereken bir konudur (Keskin & Okçu, 2021). Akran ilişkileri okul çağı çocuklarının gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden biridir, bu sebeptendir ki akranların ilişkilerini incelemek hem sığınmacı öğrencilerin hem de sığınmacı çocuklarla aynı sınıfı, aynı sosyal ortamı paylaşan Türk çocukların karşılıklı algılarını anlamak açısından önemlidir. Akran ilişkilerini anlamak, öğretmenlere çocuklar arasındaki ilişkilerini düzenlemede ve sığınmacı çocukların okula uyumlarını arttırmaya yönelik uygulamalarda fikir sağlayabilir. Akran ilişkilerini inceleyen çalışmaların, eğitimcilere süreç içerisinde daha pratik ve etkili olma olanağı sağlayabileceğine inanılmaktadır (Sinan, 2019).

Ulusal ve uluslararası gündem göz önüne alındığında; göç ve mülteci (sığınmacı) gibi kavramların ve buna bağlı olarak gelişen olayların ülke gündemini uzun bir süre daha işgal etmeye devam edeceği düşünülebilir. Göç kavramının hem göç eden hem de göç alan ülke vatandaşları açısından uyumu pek de kolay olan bir durum olmayabilir. Bir tarafta kendi öz kültüründen kopup gelen sığınmacılar, diğer tarafta ise değişen toplum yapısına uyum sağlamaya çalışan ev sahibi ülke vatandaşları karşılıklı olarak yeni düzene ayak uydurmaya çalışmaktadır. Bu noktada her iki tarafın üzerinde düşen en büyük görev sağlıklı bir uyumun yakalanması için sağlıklı bir altyapının oluşturulmasıdır (Akıncı, vd., 2015). Bu altyapının an sağlam ve etkin bir şekilde değerler eğitimi aracılığı ile gerçekleştirilebileceğine inanılmaktadır. Farklı etnik ve kültürel yapıların kaynaşmasının ancak karşılıklı olarak değerlerin benimsenmesiyle mümkün olabileceği düşünülmektedir. Göç nedeniyle yaşanan sosyal değişimlerden dolayı her iki taraf da bazı kaygılar yaşamaktadırlar. Bu kaygılar en iyi şekilde değerler ile kaybolur ve toplumsal uyum değerler aracılığıyla yakalanabilir (Gündoğan, 2010; Kağnıcı, 2017). Bu nedenledir ki; akranlar arasındaki metaforların değerler bağlamında ele alınmasının ve sonrasında, yaşanan ve yaşanması muhtemel çatışmaların önlenmesi ve toplumsal uyumun sağlanmasında değerler eğitiminin eğitim programlarına dahil edilmesinin çok önemli bir gereklilik olduğuna inanılmaktadır.

Metafor, bir kavram veya durumu sembolik olarak başka bir durum veya kavramla ifade etme biçimi olarak tanımlanmaktadır. Birçok farklı disiplinde metaforla ilgili çalışmalar yapıldığı görülmektedir (Uzun & Özcan, 2017; Durmuş & Baş, 2017; Demirtaş & Mentiş, 2019; Tezcan, 2019). Bu araştırma, Türk öğrencilerin “Sığınmacı” kavramına ilişkin algılarını hangi metaforlarla ifade ettiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Öğrenciler “Sığınmacı” kavramına ilişkin algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadır?

2. Öğrenciler “Sığınmacı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

3. Öğrencilerin “Sığınmacı” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlarda sınıf düzeyine göre karşılaştırmalı analizinde bir farklılaşma var mıdır?

Yöntem

Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramına yönelik sahip oldukları algıları metaforlar yoluyla belirlemeyi amaçlayan bu çalışma da nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olunan ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışın (kavrayışın) olmadığı olgu durumlarına odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Olgubilim, içinde yaşadığımız, yüzeysel bildiğimiz ya da bildiğimizi sandığımız, derinlemesine bir kavrayışa sahip olmadığımız/olamadığımız olguları ortaya çıkarmayı hedefleyen çalışmalar için uygun bir araştırma alanı oluşturur. Araştırmamız da öğrencilerim “sığınmacı” olgularını metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. 2022-2023 eğitim öğretim yılında Akdeniz Bölgesinde orta ölçekli yer alan bir ilkokul ve bir ortaokulda öğrenimlerine devam eden ve çalışmaya katılmaya gönüllü 182 öğrenciye veri toplama aracı dağıtılmıştır. 182 formdan 72 tanesinin yönergeye uygun doldurulmadığı tespit edildiği için 110 adet formdan elde edilen veriler çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler katılımcılar kodlama esasına göre sayılar (1, 2, 3, ...) şeklinde kodlanarak aktarılmıştır.

Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.
Demografik Bilgiler

		f	%
Cinsiyet	Erkek	47	42,73
	Kadın	63	57,27
Sınıf	4.Sınıf	18	16,36
	5.Sınıf	21	19,09
	6.Sınıf	27	24,54
	7.Sınıf	22	19,99
	8.Sınıf	22	19,99

Veri Toplama ve Analizi

Verilerin toplanması amacıyla, araştırmada, Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramını hangi metaforlarla nitelediklerini belirlemek amacıyla, “Sığınmacı.....

gibidir, çünkü.....” şeklinde görüşlerini belirtmeleri istenen form verilmiş ve öğrencilerden bu formları kendi algılama biçimlerine göre tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler bir nitel analiz yöntemi olan içerik analizi yoluyla incelenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Katılımcı ifadeleri doğrultusunda kodlama yapılmış; kodlardan yola çıkarak temalara ulaşılmıştır. Temalar frekans ve yüzdeler halinde sunulmuştur.

Geçerlilik ve Güvenirlilik

Formun geliştirilmesi sürecinde 3 alan uzmanından (3eğitim programları ve öğretim programı doktora mezunu) görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda “sığınmacı öğrenci.....gibidir.” ifadesi öğrencilerin akranları ile ilgili ilişkilerini olumsuz etkileyebileceği görüşünden dolayı “sığınmacı öğrenci” kavramının yerine “sığınmacı” kavramının kullanılması kararlaştırılmış. Uzman görüşleri doğrultusunda düzeltmeler yapıldıktan sonra son şekli verilen form öğrencilere uygulanmıştır. Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforların kategorileri temsil etme durumlarını incelemek için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Türk öğrencilerden elde edilen veriler iki ayrı uzman tarafından bağımsız olarak analiz edilmiştir. Uzmanların oluşturduğu listeler karşılaştırılarak görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edildikten sonra, Miles & Huberman’ın (1994) formülü (Güvenirlilik=Görüş birliği/Görüş birliği+Görüş ayrılığı x 100) kullanılmıştır. Nitel bir araştırmada güvenirliliğin sağlanması için araştırmacılar arasındaki uyum en az %80 olmalıdır (Creswell, 2016). Bu doğrultuda yapılan güvenirlilik analizi sonucunda çalışmanın güvenirliliği 0,82 olarak tespit edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde “sığınmacı” kavramlarına yönelik belirlenen metaforlar, bu metaforların nedenleri tema ve kategoriler ile uygun alıntılar eşliğinde sunulmuştur. Ayrıca sınıf düzeyine göre yapılan karşılaştırmalı analizler verilmiştir. Elde edilen verilerin analizi neticesinde sığınmacı kavramına yönelik belirlenen 110 metaforun 42 tanesi birer katılımcı tarafından belirlendiği geri kalan 68 metaforun ise toplamda 68 katılımcı tarafından belirtildiği tespit edilmiştir. Bu metaforların en çok tekrar edilenler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Sığınmacı Kavramına Yönelik En Çok Tekrar Eden Metaforlar

Sıra	Metafor	f	Katılımcı	Yüzde
1	Çocuk	29	6,7,15,17,19,20,24,25,32,46,47,55,59,72, 73,92,96,107,108, 112,120,134,137,139,157,159,164,167,1 69	%26,36
2	Misafir	8	13,53,56,75,119,135,149,161	%7,27
3	Kuş	6	97,111,131,132,140,156	%5,45

4	Kedi	4	10,14,114,154	%3,63
5	İnsan	4	11,57,77,98	%3,63
6	Ağaç	3	94,145,179	%2,72
7	Bebek	2	66,84	%1,81
8	Yaşlı birey	2	68,115	%1,81
9	Işık	2	38,44	%1,81
10	Rüzgar	2	174,175	%1,81
11	Hasta	2	50,143	%1,81
12	Emanet	2	65,137	%1,81
13	Özel gereksinimli insan	2	22,109	%1,81

Tablo 2’de en çok tekrar edilen ilk on metaforlar verilmiştir. Buna göre “Çocuk” % 26,36, “misafir” % 7,27 ve “kuş” ile % 5,45 oranlarında ilk üç sırada oldukları anlaşılmaktadır. Bunların dışında tabloda verilmeyen diğer metaforlardan bazıları; matruşka, tohum, kara kutu, gömlek, süzgeç, süpürge, bedevi, ve mümin gibi metaforlardır. Sığınmacı kavramına yönelik en çok tekrar eden metaforların belirtilmesinin dışında bu metaforların belirlenme ya da ifade edilme nedenlerine yönelik yapılan analizde belirlenen kategoriler aşağıda sunulmuştur.

“Sığınmacı” Kavramına Yönelik Metaforların Nedenleri

Tablo 3’de yer alan kategoriler altında sığınmacı kavramına yönelik belirlenen metaforların nedenleri sorgulanmıştır. Bu kapsamda metaforların sınıflandırması sonucunda Tablo 3’te belirtilen kategoriler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.

Sığınmacı Kavramına Yönelik Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategori	Metafor	Katılımcı	f	%
İhtiyaç sahibi olma	Çocuk, Bitki, Kedi, İnsan, Yaşlı, Hasta, Komşu, Bebek, Çiçek, Yardım, Fidan, Ağaç, Emanet, Özel Gereksinimli, Kardeş, Gölge	5,6,7,10,11,14,15,17,18,19,20,22,24,32,34,45,47,50,54,55,57,64,66,69,72,81,96,98,107,108,109,112,114,115,120,134,137,139,142,143,145,154,157,159,164,167,169,	47	42,72
Köklerini ve Özgürlüklerini Kaybetme	Kuru yaprak, Kuş, Evsiz İnsan, Öksüz, Üzüm, Bedevi, Münin, Sabır, Nesli Tükenen Canlı, Rüzgar, Mülteci, Boomerang, Kimsesiz Topluluk, Misafir, Öz denetimsiz insan, Karacan, Yere düşen yaprak, Süzgeç, Kiracı, Kafesteki Kuş,	12,16,23,26,,29,30,32,35,37,40,42,49,51,52,65,70,86,87,91,110,111,135,138,146,156,174	26	23,63
Yeniliklere sebep olma	Sözlük, Yuvasına Yılan Girmiş Kuş, Kitap, Kilit, Çözüm, Yenilik, Yavru Kuş, Tablo, Çocuk, Işık, Kamburu belinde insan	3,36,38,44,46,70,80,100,121,123,133,151	12	10,90

Olumsuz Özelliklere Sahip Olma	Başka şehre taşınma, İftiraya uğramış insan, Kene, Karmaşıklık, Guguk Kuşu, Yaramaz Öğrenci, İstenmeyen misafir, Eve habersiz gelen misafir, Elektrikli süpürge, Evin küçük çocuğu, Kar yağdığında açan güneş	27,79,83,112,117,147,149, 150,152,161,179	11	9,99
Korku duygusuna sahip olma	Çocuk, Oyuncak	25,41,59,73,92,96,	6	5,45
Bilinmeyen özelliklere sahip olma	Karakutu, Matruşka, Yabancı, Boş oda	61,76,170,171	4	3,63
Eğitilebilir olma	Beyaz Sayfa, Kapı	48, 102	2	1,81
Barış özelliklerine sahip olma	Güvercin, Zeytin Dalı	177,180	2	1,81

Tablo 3'te sığınmacı kavramına yönelik metaforların oluşturduğu kategoriler sunulmuştur. Bu tabloya göre toplam öğrenci sayısına göre yapılan sıralamada kategoriler; "İhtiyaca sahip olma" (% 42,72), "Köklerini ve özgürlüklerini kaybetme" (%23,63), "yeniliklere sebep olma" (% 10,90), "olumsuz özelliklere sahip olma" (% 9,99), "korku duygusuna sahip olma" (%5,45), "bilinmeyen özelliklere sahip olma" (%3,63), "eğitilebilir olma" (%1,81) ve "barış özelliklerine sahip olma" (%1,81) olduğu görülmektedir. Bu kategoriler içerisinde en fazla metafor çeşitliliği 47 farklı metafor ile "İhtiyac sahibi olma" kategorisinde yer almaktadır. Aşağıda metaforların nedenleri örnek alıntılar eşliğinde kategoriler altında açıklanmıştır. Alıntılanmalarda rastgele seçim yapılmıştır.

1. İhtiyac Sahibi Olma

- Sığınmacı bir çocuk gibidir çünkü korunmaya ve yardıma ihtiyaç duyar. (5)
- Sığınmacı çocuk gibidir çünkü en çok onlar aidiyet duygusuna muhtaçtır. (7)
- Çocuk gibidir; ihtiyaç duyduğu şeyler için başkalarına ve büyüklerine sınırlar çünkü: ihtiyaçlarını giderecek güce sahip değiller. (15)
- Sığınmacı kimsesiz çocuk gibidir çünkü bir yuvaya ihtiyaç duyar yaşamını sürdürmek için de korunaklı ortama ve huzura ihtiyaç duyar. (25)
- Sığınmacı yaşlı gibidir; Çünkü bazı ihtiyaçlarını karşılayamaz ve destek bekler. (19)

- Sığınmacı evcil bir kedi gibidir; çünkü sokağa bırakıldığında ya da kaçtığına kötü insanların acımasız muamelelerine maruz kalır, yaralanır, hırpalanır ve horlanır, onun iyi insanlara ihtiyacı vardır. Çünkü sokakta yaşamayı ve karnını doyurmayı henüz öğrenmemiştir. (11)

- Sığınmacılar sulanmaya ihtiyacı olan çiçek gibidir çünkü çiçeğin suya ihtiyacı olduğu gibi onların da yardıma ihtiyacı vardır. (96)

- Sığınmacı suya ihtiyacı olan bitki gibidir; çünkü hayatlarına devam edebilmeleri için birinin yardımına ihtiyaçları vardır. (6)

- Sığınmacı bir fidan gibidir çünkü bakıma ihtiyacı vardır. (143)

- Sığınmacı bir emanet gibidir çünkü onları korumamız gerek. (137)

- Sığınmacı kardeşimiz gibidir çünkü onlar sevgiye muhtaçtır. (34)

Yukarıdaki alıntılardan da anlaşılabilirdiği “sığınmacılar” korunmaya ve aidiyet duygusuna muhtaç, büyüklerinden yardım bekleyen, yaşamlarını sürdürmek için huzura ihtiyaç duyan özellikler göstermeleri sebebiyle “çocuğa” benzetilmişlerdir. Yine sığınmacılar evlerinden ve vatanlarından mecbur kalarak uzaklaşmaları sebebiyle sokaklara terk edilmişlerdir bu durum ise “evcil kedi” ile metaforlaştırılmıştır. Sığınmacıların yardıma ve bakıma ihtiyaç duymaları onların “sulanmayı bekleyen çiçeğe”, “bitkiye” ve “fidana” benzetilmelerine sebep olmuştur. Son olarak sığınmacıların korunması gerektiğini belirten metafor “emanet” ile ilişkilendirilerek sığınmacıların emanet olduğunun göstergesi olurken; onların “sevgi” ihtiyacının giderilmesi metaforu da “kardeşimiz” ile ilişkilendirilmiştir.

2. Köklerini ve Özgürlüklerini Kaybetme

- Sığınmacı, sonbaharda kuruyan ve dalından düşmek üzere olan yapraklar gibidir çünkü yapraklar nasıl dalından düştükten sonra kendisine doğru esen rüzgarla hedefi olmadan farklı farklı yerlere savrulursa ve rüzgarın kesildiği ilk yerde durur, durduğu yerde amaçsızca hayatta kalmaya geride bıraktığı hayatı kurmaya çalışırsa sığınmacı da böyledir. Ancak bu çaba nafi değildir yapraklar ait olduğu daldan kopmuştur bir kere. Her yaprak kendi toprağında yeşerir. (23)

- Sığınmacı çöpsüz kalmış bir üzüm gibidir; çünkü köklerinin kaynağı olan yurdundan ayrı düşmüştür. (35)

- Sığınmacı çölde kalmış bir bedevi gibidir, çünkü evine dönememektedir. (37)

- İftarı açmayı bekleyen mümin gibidir çünkü esas vatana dönünce karnının doyduğunu hissedecektir. (40)

- Sığınmacı boomerang gibidir çünkü ordan oraya dönüp gidecekleri yeri bulamazlar. (49)

- Sığınmacı karacan gibidir çünkü yurdu neresi belirsizdir. (87)
- Yere düşmüş bir yaprak gibidir. Rüzgar nereye eserse oraya gider. (91)
- Sığınmacı bir süzgeç gibidir yaşantısından ayrışır. (138)
- Sığınmacı kiracı gibidir çünkü gerçek evleri yoktur. (146)
- Sığınmacı, altın kafesteki kuş gibidir, çünkü ne kadar kaldığı yer güzel olsa da, hep bir eksiklik bir burukluk vardır. Sen ne kadar vatandan ayrı kalsan da asıl evin senin orasıdır. (156)

Köklerini ve özgürlükleri kaybetme kategorisi altında alınan alıntılardan anlaşılacağı üzere sığınmacıların rüzgar vuran bir yaprak gibi oradan oraya savrulduğu “yaprak” metaforu ile ifade edilmiştir. “Çöpsüz bir üzüm” olarak ifade edilen cümle sığınmacıların köklerini kaybettiğine dikkat çekerken; “Kiracı” metaforu sığınmacıların kendilerine ait yerde olmadıklarını ifade etmektedir. “Çölde kalmış bedevi” ve “Altın kafesteki kuş” metaforları ise sığınmacıların evlerine dönememesinden ve bu durumun burukluğundan bahsetmektedir. Sığınmacıların yaşadıkları olaylar sebebiyle tam olarak ne yapacaklarını bilememeleri tam olarak nereye yerleşeceklerini kestiremeyip bir yere ait olamama durumu ise “Boomerang” metaforu ile ilişkilendirilmiştir.

3. Yeniliklere Sebep Olma

- Sığınmacı sözlük gibidir çünkü onlardan yeni şeyler öğreniriz. (151)
- Sığınmacılar kilit gibidirler çünkü kendilerini her güvende yeni kapıya açarlar. (121)
- Sığınmacı kitap gibidir çünkü her gittikleri yerde yeni bir sorumluluk öğrenir. (123)
- Sığınmacı kamburu belinde gibidir; çünkü her şeye sıfırdan başlaması lazımdır. (36)
- Sığınmacı bir eski dönem tablosu gibidir; çünkü gurbeti en derinden yaşayan odur. Kendine karşı saygıyı ve sevgiyi görmek ister ki adım atacağı yerlerde bacakları titremesin. Çünkü yeni bir hayata başlama olasılığı kendi için vereceği tek onurlu ve dikkatli karardır bir nevi.
- Sığınmacı parlak bir ışık gibidir; çünkü yeniden başlayarak aydınlanır ve bu herkesin başaracağı bir şey değil. (38)

Yukarıda yer alan alıntılar ile sığınmacıların yeni bir hayata başlamaları ve onlardan yeni bir şeyler öğrenileceği üzerinde durulmuştur. Özellikle sığınmacılardan yeni şeyler öğrenilmesi “sözlük” metaforu ile ilişkilendirilirken. Sığınmacıların güvenli yeni bir yaşama başlamaları yeni sorumluluklara sahip olmaları “kilit” ve “kitap” ile ilişkilendirilmiştir. “Kamburu belinde” metaforu ile sığınmacıların her

şeyin yüklendikleri ve her şeye yeniden sıfır olarak başlamaları gerektiği belirtilirken. Sığınmacıların “eski bir dönem tablosuna” benzeten metafor ve ifade oldukça dikkat çekerek sığınmacıların yaşadıkları tüm acı olaylara karşı yeni bir hayata başlamanın onlar için tek onur karar olduğunu belirtmiştir.

4. Olumsuz Özelliklere Sahip Olma

- Sığınmacı kene gibidir çünkü: yapıştığı yerin kanını emer bitirir. (79)
- Sığınmacı elektrikli süpürge gibidir çünkü devleti hep sömürürler. (150)
- Sığınmacı evin en küçük çocuğu gibidir çünkü onlara hep tolerans sağlanır. (152)
- Sığınmacı yaramaz öğrenci gibidir çünkü hep gürültü yaparlar. (147)
- Sığınmacı istenmeyen misafir gibidir çünkü gelmelerini istemeyiz ama gelirler. (149)
- Sığınmacı kar yağdığı zaman açan güneş gibidir çünkü o an orada istenilmez. (179)

Sığınmacıların olumsuz yönlerini içeren bu kategori altında ifade edilen metaforlar incelendiğinde sığınmacıların “kene” ve “süpürge” metaforları ile devletin imkanlarından yararlanmalarından olan rahatsızlık dile getirilirken. “Evin en küçük kardeşi” metaforu ile ne yaparlarsa ne yapsınlar onlara tolerans gösterilmesinin oluşturduğu kırgınlık dile getirilmektedir. Bu kategori altında özellikle sığınmacıların istenmediğini ifade eden metaforlar “istenmeyen misafir” ve “kar yağdığı zaman açan güneş” ile ilişkilendirilmiştir.

5. Korku Duygusuna Sahip Olma

- Sığınmacı ürkek bir çocuk gibidir; çünkü ülkelerinde olan savaştan dolayı her türlü yüksek sestense korkarlar. (25)
- Sığınmacı küçük bir çocuk gibidir; çünkü küçük bir çocuğa kızıldığında korkması, endişelenmesi gibi sığınmacı da dini, siyasi düşünceleri nedeniyle zulüm gören veya göreceği korkusu ve endişesi taşıyan küçük bir çocuğa benzetilebilir. (41)
- Sığınmacı evden kaçan çocuk gibidir çünkü hayat daha kolay olacak sanarsın. Aslında hayat çok daha zorlaşır. Asla huzurlu hissetmezsin. İçinde her an bir şey olacak korkusu seni içten içe bitirir. (59)

Sığınmacıların içerisinde yaşadıkları korku duygusunu içeren bu kategoride özellikle sığınmacıların korkan bir çocuğa benzetilmişlerdir. Bu ifadelerden özellikle “ürkek bir çocuk” metaforu sığınmacıların yaşamış oldukları savaş travmalarının onlarda bıraktığı etkiyi ifade ederken. “Küçük çocuk” metaforu kendi vatanlarından kopartılmış olan sığınmacıların kaçtıkları yerde inançlarını ve düşüncelerini korkulu bir şekilde yerine getirdiğinden bahsetmektedir. Son olarak “Evden kaçan çocuk”

metaforunda ise sığınmacıların vatanlarından kaçarak huzuru aramalarının aslında çok yanlış olduğunu çünkü vatan toprağının dışında huzurun hissedilemeyeceği ve her an her şeyin olabileceği korkusu ile yaşamının daha büyük bir sorun olduğu üzerinde durulmuştur.

6. Bilinmeyen Özelliklere Sahip Olma

- Sığınmacı boş bir oda gibidir; çünkü içlerinde büyük bir boşluk vardır. (61)
- Sığınmacılar kara kutu gibidirler çünkü içinden neler sakladığını neler hissettiğini düşündüğünü bilemeyiz. (170)
- Sığınmacılar matruşka gibidir içinden ne çıkacağını bilemeyiz. (171)

Bilinmeyen özelliklere sahip olma kategorisi altında sığınmacıların aslında gizemli yapıları üzerinde durulmaktadır. Özellikle sığınmacıların boş bir odaya benzetilerek bu odanın içerisinde yer alan boşluktan bahsedilmesi aslında sığınmacıların içi ile ilgili bilgiye sahip olunmadığını göstermektedir. Bu görüşü destekler nitelikte sığınmacıların “kara kutu” metaforu ile ilişkilendirilmesi onların içerisinde neler sakladığını ve neler hissettiğine yönelik düşünceleri bilmediğimizi içermektedir. Son olarak “matruşka” metaforu ile sığınmacıların içinden ne çıkacağına daire bilinmezlik onların bilinmeyen özelliklerine dikkat çekmektedir.

7. Eğitilebilir Özelliklere Sahip Olma

- Sığınmacı beyaz sayfa gibidir çünkü nasıl eğitirsen öyle doldurur kendini. (48)
- Sığınmacı kapı gibidir çünkü yağlanmazsa, eğitilmezse ses ve gürültü çıkarır. (102)

Sığınmacıların eğitilebilir özelliklerine dikkat çeken metaforlar “beyaz sayfa” ve “kapı” olarak ifade edilmiştir. Sığınmacıların nasıl eğitilirse öyle olacaklarını dile getiren görüşler onların eğitilmezse problemler çıkarabileceklerine vurgu yapmıştır.

8. Barış Özelliklerine Sahip Olma

- Sığınmacı güvercin gibidir çünkü türlü olumsuzluklardan kaçarak barışı isterler. (177)
- Sığınmacı zeytin dalı gibidir çünkü yardıma barışa el uzatan topluluk bütünüdür. (180)

Sığınmacıların barış yönüne dikkat çeken ifadeler “güvercin” ve “zeytin dalı” ile metaforlaştırılmış. Özellikle barış denilince ilk olarak akla gelen bu ifadeler sığınmacıları barışı isteyen ve barışa uzanan bir olarak nitelendirmiştir.

Tablo 4.

Sınıflara Göre Öğrencilerinin Karşılaştırmalı Metafor Analizleri

Kategori	4.Sınıf		5.Sınıf		6.Sınıf		7.Sınıf		8.Sınıf	
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%
İhtiyaç Sahibi Olma	14	77,77	13	61,90	10	37,03	8	36,36	2	9,09
Köklerini ve Özgürlüğünü Kaybetme	3	16,66	5	23,80	7	25,92	6	27,27	5	22,72
Yeni Özelliklere Sahip Olma	0	0	3	14,28	0	0	7	31,81	2	9,09
Olumsuz Özelliklere Sahip Olma	0	0	0	0	4	14,81	1	4,54	6	27,27
Korku Duygusuna Sahip Olma	1	5,55	0	0	4	14,81	0	0	1	4,54
Bilinmeyen Özelliklere Sahip Olma	0	0	0	0	1	3,70	0	0	3	13,63
Eğitilebilir Özelliklere Sahip Olma	0	0	0	0	1	3,70	0	0	1	4,54
Barış Özelliklerine Sahip Olma	0	0	0	0	0	0	0	0	2	9,09

**Yüzdelik değerler sınıf düzeyi katılımcı sayısına göre belirlenmiştir.*

Tablo 4’de sığınmacı kavramları üzerinden belirlenen metaforların oluşturduğu kategorilere ve sınıf düzeylerine göre karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. Buna göre dördüncü sınıf öğrencilerinin % 77,77’si beşinci sınıf öğrencilerin ise % 61,90’nın, altıncı sınıf öğrencilerinin %37,03’ü, yedinci sınıf öğrencilerinin %36,36’sı ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %9,09’u sığınmacı kavramını ihtiyaç sahibi olarak düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca dördüncü sınıf öğrencilerinin % 16,16’sı, dördüncü sınıf öğrencilerinin %23,80’i, altıncı sınıf öğrencilerinin %25,92’si, yedinci sınıf öğrencilerinin %27,27’si ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %22,72’i sığınmacı kavramını köklerini ve özgürlüklerini kaybetme olarak görmektedir. Sekizinci sınıf öğrencileri ise çoğu ise sığınmacı kavramını olumsuz özelliklere sahip olarak gördükleri belirtmişlerdir. Tablo 4’den anlaşılan sınıf düzeyi arttıkça sığınmacılara yönelik bakışın olumsuz özellikler içermeye, bilinmeyen özelliklere sahip olma ve barış özellikleri içermesine ait algılar artmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen veriler neticesinde Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramına yönelik metaforlarının genelini olumlu yönde olduğu bulgusuna erişilmiştir. Alanyazın incelendiğinde öğretmen adayları ile yürütülen çalışmalarda (Yelpaze &

Güler, 2018; Demirtaş & Mentiş Taş, 2019; Burak & Amaç, 2021) sığınmacılara yönelik görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir, bu yönüyle sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir. Elde edilen metaforlardan oluşturulan kategoriler incelendiğinde içerisinde en fazla metafora sahip olan kategorinin ihtiyaç sahibi olma kategorisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu kategoride yer alan ifadelerle göre öğrenciler; sığınmacıların yardımı, sevgiye ve şefkate ihtiyacı olduklarını belirtmişlerdir, bu durum alanyazında yer alan diğer çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Daha önce yapılan çalışmalardan elde edilen veriler neticesinde sığınmacılara yönelik en fazla dile getirilen kategori “Yardıma Muhtaç Olma” kategorisi olmuştur (Kara, vd., 2016; Uzun & Özcan, 2017; Torun & Demirtaş, 2018; Tezcan, 2019). Öte yandan, sığınmacı çocukların özellikle barınma, yeme içme gibi temel ihtiyaçlara ulaşmada zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılan ve çalışmamızın ihtiyaç sahibi olma bulgusu ile benzerlik gösteren çalışmalar da mevcuttur (Coşkun & Emin, 2016; Harunoğulları, 2016; Taştan & Çelik, 2017; Kılıç & Özkor, 2019).

Sığınmacılara yönelik en fazla tekrar edilen metaforlardan biri “misafir” metaforu olmuştur. Öğrencilere göre sığınmacılar belli bir süreliğine vatanlarından uzaklaşmış ve onlara misafir olmuştur. Misafir metaforundan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin kendilerini ev sahibi olarak gördükleri gerçeği kaçınılmazdır ve bu durum (Erdoğan, 2014; Biner & Soykan, 2016; Kara vd. ,2016 ve Uzun & Özcan 2017)’in yapmış oldukları çalışmaların sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Öğrenciler misafir metaforu ile sığınmacı kavramını ilişkilendirirken, sığınmacıların zor şartlardan dolayı ülkelerinden kaçtıklarını ve zor şartlar altında ülkemizde var olmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Özellikle “iftar açmayı bekleyen mümin” metaforu ile yapılan ilişkilendirmede sığınmacıların yalnızca vatanlarına döndüklerinde karınlarının tam anlamıyla doyacağı belirtilerek aslında ne kadar zor durumda olduklarına dikkat çekilmiştir. Buna benzer olarak, Erdoğan (2014) yılında yapmış olduğu çalışmada, insanların sığınmacılar hakkındaki görüşlerinin “zor durumda olan insanlar” olarak belirtildiğini ifade etmiştir.

Olumsuz özelliklere sahip olma kategorisi altında yer alan metafor sığınmacılara yönelik yapılan çalışmalarının sonuçları ile paralellik göstermektedir (Sarıttaş, vd., 2016; Şensin, 2016; Yurdakul & Tok, 2018). Özellikle Sarıttaş vd.’nin 2016 yılında gerçekleştirdiği çalışmada Suriyeli öğrencilerin olumsuz davranışlarına dikkat çeken sonuçlar, Şensin (2016)’in Suriyeli öğrencilerin ülkemizde eğitim almalarına yönelik olumsuz görüşleri, Kardeş, vd. (2017)’nin çalışmasındaki ‘saldırgan’, Bakioğlu, Artar ve İzmir (2018)’in çalışmasındaki ‘tembel’ ifadeleri, Yurdakul ve Tok (2018) tarafından yapılan çalışmada Suriyelilerin bir işe yaramadığını ifade eden metaforlar olumsuz özellikler taşıma kategorimizin bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Tıkman (2017) yılında öğretmen adayları ile gerçekleştirmiş olduğu çalışmada, öğretmen adaylarının Suriyeli sığınmacılara yönelik bazı noktalarda olumsuz algılar içinde olduklarını ifade etmiştir. Yine olumsuz özelliklere sahip olma kategorisi altında yer alan “süpürge” ve “kene” metaforları; Döner (2016) tarafından yapılan çalışmaları destekler şekilde, Suriyeli sığınmacıların daha fazla yardım aldıkları ve

onlara yerel halktan daha fazla hak tanındığı düşüncesinden yola çıkılarak öğrenciler tarafından dile getirilen metaforlardır.

Çalışmada elde edilen bulgular öğrencilerin cinsiyet algısına göre bir farklılık göstermemiştir fakat Sağlam ve İlkgen Kanbur (2017)'un öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumunu incelediği çalışmada erkek ve kadın öğretmenlerin tutumlarında farklılaşma olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Soybakış (2021)'ın gerçekleştirdiği çalışmada erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre Suriyeli öğrencilere yönelik daha olumsuz tutumlara sahip oldukları görülmüştür.

Aslan, vd., (2018)'nin üniversite öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılara yönelik görüşlerini almış olduğu çalışmanın bulgularında yer alan duygu temasındaki “onlarda korkuyorlar” ifadeleri çalışma bağlamında ortaya çıkan korku duygusuna sahip olma kategorisi ile paralellik göstermektedir.

Türk öğrencilerin “sığınmacı” kavramına yönelik metaforik algılarının incelendiği bu çalışmada elde edilen 110 veri analiz edilmiştir. Verilerin analizi neticesinde elde edilen bulgulara göre sığınmacı kavramı en fazla “çocuk”, “misafir” ve “kuş” kavramları ile metaforlaştırılmıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre sığınmacı kavramının birçok şekilde metaforlaştırılabildiği görülmüştür. Buna sığınmacıların günlük yaşamda oldukça geniş bir alanda yer almalarının sebep olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların sığınmacı kavramlarına yönelik metaforları 8 kategori altında ele alınmıştır. Bu kategorilerden içerisinde en fazla metaforu barından “ihtiyaç sahibi olma” kategorisi olmuştur. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre sığınmacı; korunmaya muhtaç, barınma ihtiyacı olan, sevgiye aç, mutlu bir yaşama ihtiyaç duyan, güven içerisinde yaşaması gereken ve aidiyet duygusuna aç olma özelliklerinden dolayı “çocuk”, “bitki”, “yaşlı” ve “özel gereksinimli” gibi metaforlar ile ifade edilmiştir. Kategoriler içerisinde “olumsuz özelliklere sahip olma” kategorisi ise öğrencilerin sığınmacılara yönelik olumsuz duygu ve düşüncelerinin anlaşılmasında yardımcı olmaktadır. Özellikle sığınmacıları devletin gelirlerini yiyen ve sömüren, istenmeyen insanlar olarak görmeleri, öğrencilerin gelecek yaşantılarındaki düşünce sistemlerinde yer alacak olan fikirler için endişe verici olabilir. Bu olumsuz duygu ve düşüncelerin gelecek yıllarda ırkçı ve faşizan düşüncelere yönelmesi birçok olumsuzluğu beraberinde getirebilir. Sınıf düzeyinde verilen cevapların karşılaştırmalı analiz sonuçları incelendiğinde, düşük düzey sınıflarda eğitim gören öğrencilerin sığınmacılara yönelik görüşleri yardıma ihtiyaçları olma kategorisi üzerine yoğunlaşırken; sınıf seviyesi arttıkça bu düşüncenin yerini olumsuz özellikler içermeye ve bilinmeyen özelliklere sahip olmaya yönelik görüşlere bıraktığı görülmüştür. Yaş ve sınıf seviyesinin artması ile öğrencilerin günlük yaşamda olan bitenlerin daha çok farkına varmaları ve de televizyon ve gazete gibi kitle iletişim araçlarında sığınmacıları içeren haberleri analiz etmelerinin vermiş oldukları cevaplarda etkili olduğu varsayılmaktadır. Barış özelliklerine sahip olmaya yönelik görüşleri belirten 2 öğrencinin de 8. Sınıfta eğitim almasının altında yatan sebep olarak analiz ve sentez becerilerinin gelişmiş olması ve

olaylara neden sonuç perspektifinden bakmaları olduğu düşünülebilir. Korku duygusuna sahip olma kategorisi özelinde ise öğrencilerin vermiş oldukları cevapları kendi sınıf veya okul özelindeki sığınmacı arkadaşları üzerinden verdikleri düşünülmektedir. Öyle ki sınıfta/okulda yer alan sığınmacı öğrencilerin yaşamış oldukları kaygı ve stres durumları akranları tarafından anlaşılmakta ve bu sorun akran zorbalığına sebep olabilmekle birlikte akademik açıdan başarısızlıkla da sonuçlanabilir. Katılımcı tüm sınıf düzeylerinden hepsinin görüş beyan ettiği “Köklerini ve özgürlüklerini kaybetme” kategorisinde, öğrenciler sığınmacıların evlerinden ve vatanlarından uzaklaştıklarını dile getirirken; en dikkat çekici metaforlar bu kategori altında verilmiştir özellikle “Yere düşen yaprak”, “Karacan”, “Boomerang” ve “Altın kafesteki kuş” metaforları bunlardan bazılarıdır. Sığınmacıların eğitilebilir olmaları özelliğine dikkat çeken görüşler ise “Beyaz sayfa” ve “Kapı” metaforları ile ifade edilmiştir. Özellikle kapı metaforunun sığınmacıların eğitilmezse, yağlanmayan bir kapı gibi gürültü ve huzursuzluk vereceği üzerine dikkat çekilmiştir.

Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlardan hareketle; toplumsal uyumun sağlanması için bir değerler eğitimi programının elzem olduğu yorumu yapılabilir. Zira, bazı öğrencilerin metaforlarında akran ilişkileri bakımından olumsuz şekilde algılanabilecek yorumlar yaptığı görülmüştür. Örneğin, “olumsuz özelliklere sahip olma” kategorisinde öğrencilerin sığınmacılara yönelik yaptığı ‘kene, istenmeyen misafir, devleti sömüren elektrik süpürgesi’ gibi metaforlar gelecek adına kaygı uyandırıcıdır. Bu tarz olumsuz yargıların yok olması için, eğitim programlarında değerler eğitimiyle ilgili içerik düzenlemelerinin yapılmasının ve okulöncesi dönemde sevgi, merhamet, dostluk, şefkat, misafirperverlik, empati ve yardımlaşma gibi değerlere ağırlık verilmesinin büyük bir önem arz ettiğine inanılmaktadır. Öte yandan ‘İhtiyaç sahibi Olma, Köklerini ve Özgürlüklerini Kaybetme, Bilinmeyen Özelliklere Sahip Olma ve Barış Özelliklerine Sahip Olma’ gibi kategoriler altındaki metaforlar değerlendirildiğinde, öğrencilerin ‘sevgi, şefkat, saygı, merhamet, yardımseverlik, dayanışma, dostluk gibi değerlere sahip olduğu bulgusuna erişilmiştir. Öğrenciler tarafından değinilen bu olumlu metaforların pekiştirilmesi ve sahip oldukları değerlerin güçlendirilmesi için sistematik bir değerler eğitimi programının faydalı olacağına inanılmaktadır.

Sonuç olarak denilebilir ki; çocuklar (öğrenciler) ailelerin aynasıdır, onların sığınmacılar hakkındaki görüşleri bir yönden toplumun sığınmacılar hakkındaki görüşlerine ayna tutabilir. Bu açıdan elde edilen verilerin, toplumun sığınmacılar üzerindeki algısının anlaşılması açısından önemli olduğuna inanılmaktadır. Türkiye’nin jeopolitik olarak bulunduğu coğrafya ve süregelen uluslararası politik olaylar göz önüne alındığında sığınmacı çocuk ve yetişkin konularının uzun bir süre ülkemiz gündemini işgal edeceği düşünülebilir. Bu nedenle sığınmacılarla ilgili eğitim politikalarını düzenlemek, yaşanması muhtemel sorunların çözümü için önemlidir. Bu çalışma, Türk akranlarının, sığınmacı akranları hakkındaki görüşlerinden oluşmaktadır. Akranların birbirlerine karşı besledikleri duygular ve

düşünceler, okul huzuru ve toplumsal huzur açısından önemlidir. Zira çocuklar hem ailelerin aynası hem de toplumun geleceğidir. Son yapılan müfredat düzenlemelerinde, eğitim programlarına 10 kök değer olarak ‘adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik’ değerlerinin eklenmesine karar verilmiştir. Bu durum çocukların eğitimi açısından önem arz etmekle beraber eğitim programlarına değerler eğitiminin içerik olarak eklenmesinin sığınmacı çocuklara yönelik olumsuz metaforların silinmesinde ve ilerde yaşanması istenmeyen olumsuz durumların önlenmesinde ve de aynı zamanda öğrencilerin sahip oldukları olumlu değerlerin pekiştirilmesinde etkili olacağı düşünülmektedir. Ulusal ve uluslararası sahada gerekli olan adımlar konuyla ilgili paydaşlar tarafından gerçekleştirilmelidir. Eğitim sistemi ve eğitim politikaları göç nedeniyle yeniden şekillenen toplumsal yapı göz önünde bulundurularak daha kapsamlı ve daha bağdaştırıcı bir şekilde yeniden gözden geçirilmelidir.

Çıkar Çatışması ve Etik Bildirimi

Yazarlar aralarında çıkar çatışması bulunmadığını ve tüm araştırmacıların çalışmaya katkı sunduğunu beyan etmiştir. Yazarlar tüm etik kurallara uyduklarını bildirmiştir.

Kaynakça

- AFAD. (2017). *Suriyeli sığınmacılara yapılan yardımlar*. <https://www.afad.gov.tr/tr/2373/Giris adresinden> 12.10.2022 tarihinde alındı.
- Akıncı B, Nergiz A, & Gedik E. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 58-83.
- Aslan, A., Cambaz, Z.H. & Karasu, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin suriyeli mültecilere yönelik algı ve görüşlerine yönelik bir nitel araştırma. *Research Studies Anatolia Journal*, 1(3):472-489. DOI: 10.33723/rs.437435
- Aykırı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki suriyeli öğrencilerin eğitim durumlarına ilişkin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Turkish Journal of Primary Education*, 2, 44-56. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tujped/issue/33596/383643>
- Bakioğlu, A., Artar, F. & İzmir, H. (2018). *Ankara'daki Suriyelilerin mültecilik deneyimleri göç, gündelik yaşam, geçim deneyimleri ve sosyal dışlanma*. Ankara: Sosyoloji Derneği Yayını. Erişim adresi: <http://www.sosyolojiderneği.org.tr/s/2300/i/Multecilikdeneyimleri.pdf>
- Biner, Ö. & Soykan, C. (2016). Suriyeli mültecilerin perspektifinden Türkiye’de yaşam. çeşitlilik ve stratejik davalama ağı projesi. file:///C:/Users/pc/Downloads/SURIYELIMULTECILERINPERSPEKTIFINDENTURKI YE-DE-YASAM.pdf.
- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (2004). *Çocuk haklarına dair sözleşme*. UNICEF

- Burak, D., & Amaç, Z. (2021). Mülteci öğrenciler kanadı kırık kuşlar gibidir öğretmen adaylarının mülteci öğrenci algıları. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 221-247. DOI: 10.37669/milliegitim.955233
- Charles, L. & Denman, K. (2013). Syrian and palestinian syrian refugees in lebanon: the plight of women and children. *Journal of International Women's Studies*, 14(5), 96- 111.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. Siyasal Kitabevi.
- Coşkun, İ. & Emin, M.N. (2016). *Türkiye'deki Suriyelilerin eğitiminde yol haritası fırsatlar ve zorluklar*. İstanbul: SETA Yayınları.
- Çetin, T. G. (2021). *Öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyleri ve mülteci öğrencilere yönelik tutumları arasındaki ilişki* (Tez No. 673551) [Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-Çanakkale]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Dağlı, K.(2020). *Suriyeli sığınmacı öğrencilerin matematik dersi kazanımları elde etme sürecinde ikinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar* (Tez No. 640907) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi -Bursa]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Demirtaş, S., & Mentiş Taş, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin metafor algılarının incelenmesi Konya örneği . *Reseracher: Social Science Studies*, 7(3), 156-177.
- Dobre, A. (2016). *Acculturation through education: A qualitative study on learning strategies of adult immigrants in romania*.
- Dolapçı, E. (2019). *Öğretmenlerin çok kültürlü özyeterlik algısı ve okul iklimi ile mülteci öğrencilere yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Tez No. 552472) [Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi-Kastamonu]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Döner, H. (2016). *Suriyeli göçmenlerle yaşanan sorunlar üzerine sosyolojik bir araştırma: Hatay ili örneği* (Tez No. 428275) [Yüksek lisans tezi, Elazığ Fırat Üniversitesi-Elazığ]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Durmuş, E. & Baş, K. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mülteci kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analiz edilmesi [Sözlü bildiri]. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu (USBES2016)*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Eminoğlu, N. & Eminoğlu, M. F. (2020). Suriyeli mülteci öğrenci, okul ve öğretmen algılarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 387-399. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/josse/issue/54491/707154>
- Erdoğan, M.M., (2014). *Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal kabul ve uyum araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi, Hugo Yayınları.
- GİGM (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü). <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-gocistatistikler>. (Erişim tarihi: 02.05.2022)
- Göç İdaresi Başkanlığı(2020). Türkiye'de, Suriyeli göçmenlerin durumu. [03.07.2020]. https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altındaki-suriyeliler_adresinden_12.10.2022_tarihinde_alindi.

- Gündoğan, A. O. (2010). Çokkültürlülük ve değer sorunu. *Eğitim-Öğretim Bilim Araştırma Dergisi*, 6(18),33-38.
- Harunoğulları, M. (2016) Suriyeli sığınmacı çocuk işçiler ve sorunları: Kilis örneği. *Göç Dergisi*, 3(1), 29-63.
- Kağnıcı, D. Y. (2017). Suriyeli mülteci çocukların kültürel uyum sürecinde okul psikolojik danışmanlarına düşen rol ve sorumluluklar. *İlköğretim Online*, 16(4), 1768-1776. doi: 10.17051/ilkonline.2017.342990
- İlksen Kanbur, N. (2017). *İlkokulda görev yapan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının incelenmesi* (Tez No. 471001) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Kaplan, I., Stolk, Y., Valibhoy, M., Tucker, A. & Baker, J. (2016). Cognitive assessment of refugee children: Effects of trauma and new language acquisition. *Transcult Psychiatry*. 53(1):81-109. doi: 10.1177/1363461515612933. Epub 2015 Nov 12. PMID: 26563891.
- Kara, Ö. T., Yiğit, A. & Ağırman, F. (2016). Çukurova üniversitesi Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin Suriyeli mülteci kavramına ilişkin algılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(4), 945-961. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eku/issue/24403/258695>
- Kardeş, S., Banko, Ç. & Akman, B. (2017). Sosyal medyada Suriyeli sığınmacılara yönelik algı: bir sözlük değerlendirmesi. *Göç Dergisi*, 4(2): 185-200.
- Kardeş, S. & Akman, B. (2018) Suriyeli mültecilerin eğitimine yönelik öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 17(3),1224-1237. DOI: 10.17051/ilkonline.2018.466333
- Kaya, İ.(2020). *Sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunların incelenmesi* (Tez No. 610715) [Yüksek lisans tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi-Kırşehir]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Keskin, A. & Okçu, V. (2021). Ortaokullardaki mülteci öğrencilere yönelik öğretmen ve öğrencilerin tutumlarının incelenmesi . *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi* , 6 (2) , 311-332 . DOI: 10.53506/egitim.892264
- Keskin, S. C., Karaloğlu, İ., Tufan, S., Karatepe, Ö. & Keskin, Y. (2019). Perception of migration in the metaphors of 6th, 7th and 8th-grade students in Turkey. *Universal Journal of Educational Research*, 7(5), 1319-1332. <https://doi.org/10.13189/ujer.2019.070517>
- Kılıç, G. & Özkor, D. (2019). *Suriyeli çocukların eğitimi araştırma raporu*. İstanbul:Mavi Kalem.
- Korkmaz, S.(2019). *Okul öncesi eğitimi alan sığınmacı çocukların eğitim süreçleri ve yaşanan sorunlara yönelik nitel bir değerlendirme* (Tez No. 604979) [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi-Eskişehir]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Köse, N., Bülbül, Ö. & Uluman, M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 2 (1) , 16-29. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jcvet/issue/45284/520313>

- MEB (2022). Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durumlarda Eğitim Daire Başkanlığı. https://hbgom.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/26165737_goc2022sunu.pdf
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd ed). Sage.
- MSYD, (2017). Geçici koruma altındaki yabancıların eğitim hizmetlerine erişimleri önündeki engeller ve bunların okullaşma oranlarına yansımaları (Ankara Örneği). <http://msyd.org/wpcontent/uploads/2017/12/Ankaradaki-Suriyeli-Okul-%C3%87a%C4%9F%C4%B1ndaki-%C3%87ocuklar%C4%B1nE%C4%9Fitim-Eri%C5%9Fimi-Raporu.pdf>.
- Özcan, A. S. (2018). Çokkültürlülük bağlamında Türkiye'nin Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikası. *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 18-29. <https://doi.org/10.25272/j.2149-8385.2018.4.1.02>
- Özdoğru, A. A., Dolu, F. N., Akan, A. & Aldemir, S. (2021). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitime ve mülteci öğrencilere yönelik tutumları. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 111-122. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2021.181>
- Özer, Y., Ateşok, Z. & Komsuoğlu, A. (2016). Türkiye'nin göçmen ve mültecilere yönelik eğitim politikalarının dönüşümü. İçinde A. Esen ve M. Duman (Ed.), *Türkiye'de geçici koruma altındaki Suriyeliler: Tespit ve öneriler* (s. 147-171). Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Vakfı.
- Paksoy, A. F. & Şentöregil, M. (2018). Türk basınında Suriyeli sığınmacılar: İlk beş yılın analizi (2011-2015). *Selçuk İletişim*, 11 (1), 237-256. DOI: 10.18094/josc.344498
- Sağlam, H. İ. & İlksen Kanbur, N. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323. DOI: 10.19126/suje.335877
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü. & Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208-229. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed/issue/34754/384374>
- Saygın, S., & Hasta, D. (2018). Göç, kültürleşme ve uyum. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(3), 302-323. doi:10.18863/pgy.364115
- Sinan, F. N.(2019). *Türkiye'de ilkokula devam eden Suriyeli çocukların akran ilişkilerinin incelenmesi* (Tez No. 578962) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi -Bursa]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Soybakış, Ş.G.(2021). *Sınıf öğretmenlerinin suriyeli öğrencilere yönelik tutum ve görüşlerinin incelenmesi* (Tez No. 695259) [Yüksek lisans tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi -Kilis]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Şensin, C. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin Suriye'den göçle gelen öğrencilerin eğitimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Tez No. 445157) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi -Bursa]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Taştan, C. & Çelik, Z. (2017). *Türkiye'de Suriyeli çocukların eğitimi: güçlükler ve öneriler*. Eğitim-Bir-Sen Yayınları.

- Taze, H. K. & Aktın, K. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mülteci kavramına yönelik metaforları*. A. Solak (Ed.). *Şiddet ve sosyal travmalar içinde* (s. 69-102). HEGEM Yayınları.
- Tezcan, G. (2019). The pre-service teachers' metaphorical perceptions about Syrian asylum seekers' children. *International Journal of Progressive Education*, 15(2), 9-29. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2019.189.2>
- Tıkman, F.(2017). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Suriye'den gelen insanlara yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi (Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği)*(Tez No. 486035) [Yüksek lisans tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi -Kilis]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Torun, F. & Demirtaş, Ç. (2018). Medyada yer alan haberlerin öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik algılarına etkisinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(4), 1211-1226. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>
- United Nations High Commissioner for Refugees,(2018).<https://data2.unhcr.org/en/situations/syria?id=107%2520%25E2%2580%2593J%20ordan%2520-04%2520April%25202016>, Erişim: 23.11.2020
- Uzun, Z. & Özcan, E. (2017). Sosyoloji lisans öğrencilerinin Suriyeli sığınmacı ve mülteciler hakkındaki metaforik algıları. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2925-2948. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i3.4829>
- Yaşar, İ.(2022). *Öğretmen ve yönetici görüşlerine göre okullarda Suriyeli öğrencilere yönelik gerçekleştirilen rehberlik faaliyetleri* (Tez No. 720275) [Yüksek lisans tezi, Harran Üniversitesi -Şanlıurfa]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Yelpaze, İ. & Güler, D. (2018). The relationship between attitudes towards asylum seekers and compassion levels of university students. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 5(3), 524-543. DOI: 10.21449/ijate.444882
- Yılmaz, E.(2021). *Türkiye'de bulunan Suriyeli ailelerin okul çağındaki çocuklarının eğitim durumları ve gelecek beklentileri* (Tez No. 674194) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi -İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkez.
- Yurdakul, A. & Tok, T. N. (2018). Öğretmen gözüyle mülteci/göçmen öğrenci. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 46-58. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/aduefebder/issue/41071/428033>

Extended Abstract

Considering the national and international agenda; It can be thought that the concepts such as migration and refugee (asylum seeker) and the events that develop accordingly will continue to occupy the country's agenda for a long time. Adaptation of the concept of migration may not be an easy situation for both immigrant and immigrant country citizens. On the one hand, asylum seekers who have broken away from their own culture, and on the other hand, the citizens of the host countries trying to adapt to the changing social structure are mutually trying to keep up with the new order. At this point, the biggest duty on both sides is to create a healthy infrastructure in order to

achieve a healthy harmony (Akıncı et al., 2015). It is believed that this infrastructure can be realized through values education in the most solid and most effective way. It is thought that the fusion of different ethnic and cultural structures can only be possible with the mutual adoption of values. Due to the social changes experienced due to migration, both parties are experiencing some concerns. These concerns are best lost with values and social harmony can be captured through values (Gündoğan, 2010; Kağınacı, 2017). This is why; It is believed that it is a very important necessity to include values education in education programs in order to prevent experienced or potential conflicts and to ensure social harmony.

Metaphor is defined as a way of expressing a concept or situation symbolically with another situation or concept. It is seen that there are studies on metaphor in many different disciplines. The aim of this research is to determine with which metaphors Turkish students express their perceptions of the concept of "refugee".

This study, which aims to determine the perceptions of Turkish students about the concept of "refugee" through metaphors, was designed as phenomenology, one of the qualitative research methods. The phenomenology design focuses on cases of phenomena that are aware of but lack an in-depth and detailed understanding (Yıldırım & Şimşek, 2008). Phenomenology creates a suitable research area for studies that aim to reveal the facts that we live in, that we know superficially or that we think we know, that we do not have a deep understanding of.

According to the study, it is understood that "Child" with 26.36%, "guest" 7.27% and "bird" with 5.45% are in the first three ranks. Apart from these, some of the other metaphors not given in the table are; are metaphors such as matryoshka, seed, black box, shirt, strainer, broom, bedouin, and believer. In addition to specifying the most repetitive metaphors for the concept of asylum seeker, the categories determined in the analysis of the reasons for determining or expressing these metaphors are presented below.

The categories created by the metaphors for the concept of asylum seeker are presented. According to this table, the categories according to the total number of students are; "Having a need" (42.72%), "Losing one's roots and freedoms" (23.63%), "inducing innovations" (10.90%), "having negative characteristics" (9.99%), "Having a sense of fear" (5.45%), "having unknown characteristics" (3.63%), "being educable" (1.81%) and "having peace characteristics" (1.81%) is seen. Among these categories, there is the category of "Having a need" with 47 different metaphors. The reasons for the metaphors are explained under categories with appropriate quotations below.

As a result of the data obtained from the research, it was found that Turkish students' metaphors for the concept of "refugee" were generally positive. When the literature is examined, it has been determined that in the studies conducted with teacher candidates (Yelpaze & Güler, 2018; Demirtaş & Mentiş Taş, 2019; Burak &

Amaç, 2021), their views on asylum seekers are positive, and in this respect, the results show parallelism with our study. When the categories created from the obtained metaphors were examined, it was concluded that the category with the most metaphors was the category of being in need. According to the statements in this category, students stated that asylum seekers need help, love and compassion, which is similar to the results of other studies in the literature. Kara, Yiğit and Ağırman, 2016; Torun and Demirtaş, 2018; As a result of the studies conducted by Tezcan in 2019 with pre-service teachers and the study conducted by Uzun and Özcan in 2017 with the students of the sociology department, the most frequently mentioned category for asylum seekers was the category of "Needing Help". On the other hand, there are also studies in which it was concluded that refugee children have difficulty in reaching basic needs such as shelter, food and beverage, and similar to our study's finding of being in need (Coşkun & Emin, 2016; Harunoğulları, 2016; Taştan & Çelik, 2017; Kılıç & Özkor, 2019).